

Vyhlásenie k Medzinárodnému dňu boja proti homofóbií a transfóbií.

Dňa 17. mája sme si pripomenuli Medzinárodný deň boja proti homofóbií a transfóbií, ktorý je symbolickou spomienkou schválenia vyňatia homosexuality valným zhromaždením Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) z Medzinárodnej klasifikácie chorôb.

Výbor pre práva lesieb, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych ľudí (ďalej len Výbor) pripomína, že homofóbia je iracionálnym strachom z mužskej alebo ženskej homosexuálnej orientácie, z lesieb, gejov, bisexuálnych a transrodových osôb a je prejavom nevraživosti voči nim. Je založená na predsudkoch, podobá sa rasizmu, xenofóbií, antisemitizmu a sexizmu a prejavuje sa v súkromných a verejných oblastiach rôznymi formami, ako sú napríklad prejavy nenávisťi a podnecovanie k diskriminácii, výsmech, slovné, psychologické a fyzické násilie, prenasledovanie a vraždy. Patrí sem aj diskriminácia porušujúca zásadu rovnosti, neoprávnené a nezmyselné obmedzenia práv, ktoré sú často odôvodňované zachovávaním verejného poriadku, náboženskej slobody a práva na výhradu vo svedomí.

Predseda Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť Miroslav Lajčák pri príležitosti otvorenia posledného ročníka Filmového festivalu inakosti povedal: *„Právo na rovnosť pred zákonom a ochrana pred diskrimináciou pre všetkých je ľudským právom uznaným v právne záväzných medzinárodných dohovoroch, ktorých je Slovenská republika zmluvnou stranou a ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou jej právneho poriadku. Byť iný z dôvodu pohlavia, rasy, náboženstva, etnickej príslušnosti či sexuálnej orientácie neznamená mať menej práv. Zaužívané tradície či stereotypy, nech sú akokoľvek hlboko zakorenené, nemôžu byť prekážkou výkonu ľudských práv, ktoré patria všetkým.“*

Všetci ľudia, bez ohľadu na sexuálnu orientáciu či rodovú identitu, majú právo na osobnú bezpečnosť a ochranu štátom pred násilím alebo telesnou ujmom spôsobenou štátnymi orgánmi, jednotlivcami alebo skupinami. Výbor preto víta prijatie novely Trestného zákona Národnou radou Slovenskej republiky, ktorá prvý krát zaraďuje medzi osobitné motívy trestných činov nenávisť pre sexuálnu orientáciu. Výbor je znepokojený tým, že homofóbne predsudky a podnecovanie k diskriminácii sú stále súčasťou verejného diskurzu u nás a preto pripája k tomuto vyhláseniu prehľad najčastejších predsudkov a argumenty o ich nesprávnosti vypracované Parlamentným zhromaždením Rady Európy.¹

V Bratislave 27. mája 2013

¹ Discrimination on the basis of sexual orientation and gender identity, Report, Doc. 12185, Committee on Legal Affairs and Human Rights of The Parliamentary Assembly of the Council of Europe, 23 March 2010.

Najbežnejšie predsudky	Odpovede
„Homosexualita je choroba“	Svetová zdravotnícka organizácia rozhodla pred vyše dvadsiatimi rokmi, že homosexualita nie je choroba. ²
„Homosexualita je abnormálna“, je to „porucha osobnosti“	Väčšinový vedecký a medicínsky názor potvrdzuje, že homosexuálna orientácia je prirodzeným variantom ľudského správania. ³
„Homosexualita je nemorálna“	Tento subjektívny pohľad je väčšinou založený na náboženskej dogme. V demokratickej spoločnosti teda nemôže byť dôvodom pre obmedzenie práv druhých.
„Počet homosexuálov sa zvyšuje“	Počet lesbičiek, gejov a bisexuálnych ľudí sa nezvyšuje. Títo ľudia sa iba stávajú viditeľnými. ⁴
„Homosexualita zhoršuje demografickú krízu a ohrozuje budúcnosť národa“	Obviňovanie malej menšiny za národný demografický pokles je nelogické a slúži iba na odvedenie pozornosti od jeho skutočných príčin. ⁵
„Právne uznanie vzťahov párov rovnakého pohlavia je nebezpečenstvom pre tradičnú rodinu“	Uzákonenie právnej formy spolužitia párov rovnakého pohlavia nemá žiadny vplyv na manželstvo či rodičovstvo heterosexuálov. ⁶
„Propaganda môže mladých ľudí konvertovať na homosexuálov“	Neexistuje dôkaz na podporu tohto tvrdenia. ⁷
„Homosexuáli sú nebezpeční pre deti“	Gejovia, lesbičky a bisexuálni ľudia nie sú o nič väčším nebezpečenstvom pre deti ako heterosexuálni ľudia. ⁸

² Svetová zdravotnícka organizácia odstránila homosexualitu z jej Medzinárodnej klasifikácie chorôb v roku 1991.

³ „Napriek pretrvávajúcim stereotypom, ktoré zobrazujú lesbičky, gejov a bisexuálnych ľudí ako narušených, niekoľko dekád výskumu a klinických overení viedlo všetky relevantné medicínske, psychologické a psychiatrické organizácie ku konštatovaniu, že tieto sexuálne orientácie reprezentujú normálne formy ľudského prežívania.“ (Americká psychologická asociácia, <http://www.apa.org/topics/sexuality/index.aspx#whatcauses>)

⁴ Vláda Veľkej Británie odhaduje, že v populácii žije 5% až 7% lesbičiek, gejov alebo bisexuálnych ľudí. So znižujúcou sa diskrimináciou viac a viac ľudí otvorene hovorí o svojej sexuálnej orientácii, takže sa môže zdať, že ich počet sa zvyšuje.

⁵ Neexistuje súvislosť medzi podporou práv lesbičiek, gejov a bisexuálnych ľudí a demografickým poklesom. V skutočnosti niektoré krajiny Európy, ktoré sú najúspešnejšie v riešení demografických problémov – škandinávské krajiny – zvolili cestu podpory práv lesbičiek, gejov a bisexuálnych ľudí, zatiaľ čo krajiny, ktoré tieto práva najviac potláčajú, čelia najväčším demografickým problémom. (Demographic challenges for social cohesion, Doc. 10923, Committee on Migration, Refugees and Population, 3 May 2006, paragraph 30: “[the Nordic countries] have best succeeded in creating a woman-friendly, child-friendly and family-friendly policy framework, thus also reaching relatively high fertility rates”.)

⁶ „Tradičná rodina“ (heterosexuálny pár s deťmi) a jej výskyt v európskych krajinách sa znižuje, primárne z dôvodu zvyšujúceho sa počtu heterosexuálov, ktorí nevstupujú do manželstva, vysokej rozvodovosti, alebo zvyšujúceho sa počtu heterosexuálov, ktorí sa rozhodnú nemať dieťa/deti. Uzákonenie zväzkov dvoch ľudí rovnakého pohlavia ovplyvní tento trend iba v znížení počtu lesbičiek a gejov, ktorí sa cítia nútení vstúpiť do heterosexuálneho manželstva a v znížení počtu rozvodov, ktoré z nich väčšinou vyplývajú.

⁷ Ak 1600 rokov perzekúcie – zahŕňajúcej trest smrti, uväznenie, diskrimináciu a spoločenské vylúčenie – nedokázali „konvertovať“ homosexuálov na heterosexuálov, viac informácií o homosexualite skutočne neovplyvní sexuálnu orientáciu heterosexuálnych ľudí, bez ohľadu na ich vek. (Homosexualita bola prvýkrát v Európe dokázateľne zo zákona zakázaná v roku 390)

⁸ „Americká akadémia pre psychiatriu detí a mládeže sa uzniesla, že neexistuje dôkaz, že gejovia a lesbičky ako takí predstavujú hrozbu pre zdravý vývoj detí a mládeže a odsúdila všetky obmedzenia zamestnávania alebo poskytovania služieb založené na sexuálnej orientácii v pozíciách zahŕňajúcich poskytovanie služieb alebo starostlivosti o deti a mládež.“ (Policy Statement of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry, adopted in October 1992.)

Predsudky	Odpovede na základe ľudskoprávneho princípu
„Homosexualita je neakceptovateľná pre veľkú časť spoločnosti, ktorá ospravedlňuje diskrimináciu náboženskými a sociálnymi normami“	Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že predsudky a postoje heterosexuálnej väčšiny nemôžu byť použité pre ospravedlnenie diskriminácie. ⁹
„Obmedzenia voči homosexuálom sú opodstatnené. Nie sú považované za diskrimináciu“	Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že diskriminácia na základe sexuálnej orientácie je všeobecne neakceptovateľná rovnako ako diskriminácia na základe pohlavia, rasy alebo náboženstva. ¹⁰
„Homosexuáli požadujú špeciálne práva“	Požadované práva sú tie, ktoré sú garantované všetkým ľuďom podľa medzinárodného práva, nie viac a nie menej.
„Priznanie práv homosexuálom odoberá práva druhým, špeciálne nábožensky založeným ľuďom“	Jediné „právo“, ktoré je v tomto prípade odobraté je „právo“ na diskrimináciu, ktoré nie je ľudským právom. Povolené sú ojedinelé výnimky, ak sú opodstatnené ochranou náboženskej slobody.
„Homosexuálna propaganda môže byť zamedzená, pretože sa nedá hovoriť o slobode zhromažďovania alebo vyjadrenia“	Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že nesúhlas s „homosexuálnou propagandou“ nie je opodstatnením pre upieranie slobody prejavu alebo práva na zhromažďovanie. ¹¹
„Ochrana mládeže si vyžaduje diskriminačné zaobchádzanie“	Európsky súd pre ľudské práva zamietol toto tvrdenie so záverom, že nedospelí chlapci nemôžu byť „zlákani“ homosexualitou prostredníctvom homosexuálnej skúsenosti. Sexuálna orientácia sa vytvára pred dosiahnutím puberty. ¹²
„Ochrana tradičnej rodiny ospravedlňuje diskrimináciu párov rovnakého pohlavia“	Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že štát musí dokázať, prečo je nevyhnutné neposkytnúť párom rovnakého pohlavia práva a podporu, ktorá je garantovaná tradičným rodinám za účelom ich ochrany. ¹³
„Homosexuáli nie sú spôsobilí pre výchovu detí“	Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že s lesbami a gejmi musí byť zaobchádzané rovnako ako s heterosexuálmi, vo vzťahu k opatere dieťaťa, alebo ich spôsobilosti pre adopciu. ¹⁴

⁹ Lustig-Prean and Beckett v. the United Kingdom (1999), paragraph 90; S.L. v. Austria (2003), paragraph 44.

¹⁰ Pohlavie (S.L. v. Austria), rasa (Smith and Grady v. the United Kingdom; Lustig-Prean and Beckett v. the United Kingdom) a náboženstvo (Mouta v. Portugal).

¹¹ Bączkowski and Others v. Poland (2007).

¹² S.L. v. Austria (2003), paragraph 43.

¹³ Karner v. Austria (2003).

¹⁴ Mouta v. Portugal (1999), ktorý sa týkal práva muža – geja na opateru jeho biologickej dcéry; B. v. France (2008), ktorý sa týkal práva lesbickej ženy na rovné zaobchádzanie pri posudzovaní ako uchádzačky o adopciu.